

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 21ης Ιανουαρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 — Άρθρο 5 — Έννοια των “ισοδύναμων παροχών” — Εξομοίωση των παροχών γήρατος δύο κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου — Εθνική κανονιστική διάταξη η οποία, για τον υπολογισμό του ποσού των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, λαμβάνει υπόψη τις παροχές γήρατος που λαμβάνονται σε άλλα κράτη μέλη»

Στην υπόθεση C-453/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Σεπτεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Vorarlberger Gebietskrankenkasse,

Alfred Knauer

κατά

Landeshauptmann von Vorarlberg,

παρισταμένου του:

Rudolf Mathis,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο του τρίτου τμήματος, προεδρεύοντα του τέταρτου τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (εισηγήτρια) και K. Jürimäe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιουλίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- το Vorarlberger Gebietskrankenkasse, εκπροσωπούμενο από τον J. Lercher, Rechtsanwalt,
- ο A. Knauer, εκπροσωπούμενος από τους J. Nagel και M. Bitriol, Rechtsanwälte,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Hesse,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την V. Kaye, επικουρούμενη από τον T. de la Mare, QC,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Kellerbauer και D. Martin,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από την M. Μουστακαλή και τους X. Lewis και M. Schneider,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Νοεμβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ L 200, σ. 1) καθώς και του άρθρου 45 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Vorarlberger Gebietskrankenkasse (περιφερειακού ταμείου ασφάλισης ασθενείας του Land του Vorarlberg, στο εξής: ταμείο ασθενείας) και του A. Knauer, αφενός, και του Landeshauptmann von Vorarlberg (προέδρου του υπουργικού συμβουλίου του Land του Vorarlberg), αφετέρου, σχετικά με την υποχρέωση του A. Knauer να καταβάλλει εισφορές στο αυστριακό σύστημα ασφάλισης ασθενείας επί της μηνιαίας συντάξεως η οποία του χορηγείται από επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Κατά την αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 883/2004:

«Το Δικαστήριο εξέφρασε κατ' επανάληψη τη γνώμη του για τη δυνατότητα ίσης μεταχείρισης των παροχών, των εισοδημάτων και των γεγονότων. Αυτή η γενική αρχή θα πρέπει να υιοθετηθεί ρητώς και να αναπτυχθεί περαιτέρω, τηρουμένης της ουσίας και του πνεύματος των δικαστικών αποφάσεων.»
- 4 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υλικό πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις νομοθεσίες που αφορούν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που έχουν σχέση με:

[...]

δ) παροχές γήρατος·

[...]».

- 5 Κατά το άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξομοίωση παροχών, εισοδημάτων, γεγονότων ή καταστάσεων»:

«Εκτός αν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός και υπό το πρίσμα των ειδικών διατάξεων εφαρμογής που θεσπίζονται, ισχύουν τα ακόλουθα:

- α) εάν, σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους, η λήψη παροχών κοινωνικής ασφάλειας και άλλων εισοδημάτων παράγει ορισμένα έννομα αποτελέσματα, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της εν λόγω νομοθεσίας και στη λήψη ισοδύναμων παροχών οι οποίες αποκτήθηκαν δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους ή σε εισοδήματα τα οποία έχουν αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος·
- β) εάν, δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους, αναγνωρίζονται έννομα αποτελέσματα σε συγκεκριμένα γεγονότα ή καταστάσεις, αυτό το κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη παρόμοια γεγονότα ή καταστάσεις που έχουν λάβει χώρα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, ως εάν είχαν λάβει χώρα στο έδαφός του.»
- 6 Το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δηλώσεις των κρατών μελών σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού», προβλέπει, στην παράγραφο 1, ότι τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγγράφως τη νομοθεσία και τα συστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 του κανονισμού αυτού.
- 7 Το άρθρο 30 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εισφορές από συνταξιούχους», ορίζει:
- «1. Ο φορέας κράτους μέλους ο οποίος είναι υπεύθυνος δυνάμει της νομοθεσίας που εφαρμόζει για την επιβολή κρατήσεων επί των συντάξεων, λόγω εισφορών για παροχές ασθένειας [...] μπορεί να ζητήσει την [καταβολή] των [εισφορών] αυτών, που υπολογίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει, μόνον στο βαθμό που η δαπάνη για τις παροχές [...] βαρύνει τον φορέα του εν λόγω κράτους μέλους.
2. Όταν [...] η χορήγηση παροχών ασθένειας, παροχών μητρότητας και ισοδύναμων παροχών πατρότητας, προϋποθέτει την πληρωμή εισφορών ή παρεμφερών πληρωμών δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος συνταξιούχος, οι εισφορές αυτές δεν καταβάλλονται δυνάμει της κατοικίας αυτής.»
- 8 Το άρθρο 53 του κανονισμού 883/2004, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κανόνες αντισώρευσης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Ως σωρεύσεις παροχών της ίδιας φύσεως νοούνται όλες οι σωρεύσεις παροχών αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων που υπολογίζονται ή χορηγούνται βάσει των περιόδων ασφαλίσεως ή/και κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί από ένα και το αυτό πρόσωπο.»
- 9 Κατά το άρθρο 30 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 (ΕΕ L 284, σ. 1), το οποίο τιτλοφορείται «Εισφορές από συνταξιούχους»:
- «Εφόσον ένα πρόσωπο λαμβάνει σύνταξη από περισσότερα του ενός κράτη μέλη, το ποσό των εισφορών που παρακρατούνται από όλες τις καταβαλλόμενες συντάξεις δεν μπορεί ποτέ να υπερβαίνει το ποσό που παρακρατείται όσον αφορά πρόσωπο το οποίο λαμβάνει την ίδια σύνταξη από το αρμόδιο κράτος μέλος.»

- 10 Οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 ισχύουν στο Λιχτενστάιν δυνάμει της αποφάσεως 76/2011 της Μεικτής Επιτροπής του [Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου], της 1ης Ιουλίου 2011, για την τροποποίηση του παραρτήματος VI (κοινωνικές ασφαλίσεις) και του πρωτοκόλλου 37 στη Συμφωνία ΕΟΧ (ΕΕ L 262, σ. 33).

Το αυστριακό δίκαιο

- 11 Το άρθρο 73α, παράγραφος 1, του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz), ως ισχύει κατόπιν του δεύτερου νόμου του 2010 περί τροποποίησης του καθεστώτος κοινωνικής ασφαλίσεως (2. Sozialversicherungs-Änderungsgesetz 2010, BGBl. I, 102/2010, στο εξής: κώδικας κοινωνικής ασφαλίσεως), ορίζει:

«Ο δικαιούχος αλλοδαπής συντάξεως που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής

— του [κανονισμού 883/2004] [...]

[...]

οφείλει, αν έχει δικαίωμα σε παροχές ασφαλίσεως ασθενείας, να καταβάλλει εισφορές στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας, σύμφωνα με το άρθρο 73, παράγραφοι 1 και 1α, και επί της αλλοδαπής αυτής συντάξεως. Η εισφορά αυτή είναι απαιτητή κατά το χρονικό σημείο της καταβολής της αλλοδαπής συντάξεως.»

- 12 Όσον αφορά το αυστριακό συνταξιοδοτικό σύστημα που θεσπίστηκε με τον κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η ασφάλιση συντάξεως, η οποία προστατεύει τους ασφαλισμένους ειδικά από τους κινδύνους που συνδέονται με την ηλικία, σκοπό έχει να επιτρέψει στον ασφαλισμένο να διατηρεί ένα βιοτικό επίπεδο ανάλογο εκείνου του οποίου απολάμβανε πριν τη συνταξιοδότησή του. Προϋπόθεση για τη χορήγηση συντάξεως γήρατος είναι, εκτός από τη συμπλήρωση της εκ του νόμου προβλεπόμενης ηλικίας συνταξιοδότησεως, η συμπλήρωση ορισμένων περιόδων υποχρεωτικής ασφαλίσεως. Υποχρεωτικά ασφαλισμένος είναι καταρχήν κάθε εργαζόμενος που έχει απασχοληθεί σε εργοδότη πέραν ενός ελαχίστου ορίου αμοιβής. Οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι έχουν τη δυνατότητα, εφόσον επιθυμούν να λάβουν προσαύξηση σε σχέση με τη σύνταξη την οποία κανονικά θα ελάμβαναν, να ασφαρίζονται κατ' ελεύθερη επιλογή σε υψηλότερο επίπεδο καταβάλλοντας εισφορές οι οποίες δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο ποσό κατ' έτος. Στο μέτρο που πρόκειται για διανεμητικού τύπου συνταξιοδοτικό ασφαλιστικό σύστημα οι καταβαλλόμενες εισφορές χρησιμοποιούνται απευθείας για τη χρηματοδότηση των παροχών. Η ευθύνη εφαρμογής του συνταξιοδοτικού ασφαλιστικού συστήματος ανήκει στους ασφαλιστικούς φορείς.

Το δίκαιο του Λιχτενστάιν

- 13 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι το συνταξιοδοτικό σύστημα του Λιχτενστάιν στηρίζεται σε τρεις πυλώνες, ήτοι την ασφάλιση γήρατος και επιζώντων (πρώτος πυλώνας), το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως (δεύτερος πυλώνας) και τη συμπληρωματική ιδιωτική ασφάλιση (τρίτος πυλώνας).
- 14 Ενώ το σύστημα ασφαλίσεως γήρατος και επιζώντων είναι ανταποδοτικό σύστημα χρηματοδοτούμενο από τις εισφορές, το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, το οποίο διέπεται από τον νόμο περί επαγγελματικής συντάξεως (Gesetz über die betriebliche Personalvorsorge), της 20ής Οκτωβρίου 1987, είναι κεφαλαιοποιητικό σύστημα. Συνδέεται με το σύστημα της ασφαλίσεως γήρατος και επιζώντων, καθώς και με τη σχέση εργασίας. Η υπαγωγή στο σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως είναι καταρχήν υποχρεωτική και πρέπει, από κοινού με την ασφάλιση γήρατος και επιζώντων, να παρέχει στον ασφαλισμένο τη δυνατότητα να διατηρεί ένα βιοτικό

επίπεδο ανάλογο εκείνου του οποίου απολάμβανε πριν τη συνταξιοδότησή του. Η εφαρμογή του ανατίθεται, καταρχήν, σε μια οντότητα που συστήνεται ή χρησιμοποιείται από τον εργοδότη, ήτοι σε έναν οργανισμό κοινωνικής πρόνοιας. Οι οργανισμοί αυτοί μπορούν να περιορίζονται στη χορήγηση των ελάχιστων υποχρεωτικών παροχών ή να χορηγούν παροχές πέραν αυτών, εντός του ιδίου πάντοτε νομικού και οργανωτικού πλαισίου. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση του εν λόγω συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως δεν αφήνεται ως επί το πλείστον στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στην ελεύθερη βούληση των προσώπων τα οποία αφορούν οι κίνδυνοι της ηλικίας.

- 15 Ο νόμος περί επαγγελματικής συντάξεως κοινοποιήθηκε από το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004, ως εμπίπτων στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 16 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι Α. Κнауερ και R. Mathis κατοικούν στην Αυστρία και, ως δικαιούχοι αυστριακής συντάξεως, είναι ασφαλισμένοι στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας σύμφωνα με τον κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες άσκησαν κατά το παρελθόν επαγγελματική δραστηριότητα στην Ελβετία και στο Λιχτενστάιν, λαμβάνουν σύνταξη γήρατος και από συνταξιοδοτικό ταμείο του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν (στο εξής: συνταξιοδοτικό ταμείο του Λιχτενστάιν).
- 17 Το ταμείο ασθενείας, από τον Οκτώβριο του 2011, απαίτησε από τους Α. Κнауερ και R. Mathis την καταβολή εισφορών ασφαλίσεως ασθενείας επί των μηνιαίων συντάξεων που τους καταβάλλει το συνταξιοδοτικό ταμείο του Λιχτενστάιν.
- 18 Με δύο αποφάσεις της 10ης Δεκεμβρίου 2013, ο Landeshauptmann von Vorarlberg μείωσε το ποσό των εισφορών των Α. Κнауερ και R. Mathis στο σύστημα ασφαλίσεως ασθενείας με την αιτιολογία ότι ένα μέρος μόνον του συστήματος χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως, εκείνο δηλαδή που αντιστοιχεί στις ελάχιστες υποχρεωτικές εισφορές, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 και, επομένως, βαρύνεται με την υποχρέωση της προβλεπόμενης από το άρθρο 73α του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως εισφοράς. Αντιθέτως, το συμπληρωματικό μέρος το οποίο αντιστοιχεί στις παροχές πέραν των ελαχίστων δεν εμπίπτει στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά το τμήμα της επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν που αντιστοιχεί στις παροχές βάσει εισφορών που καταβλήθηκαν πριν τεθεί σε ισχύ ο νόμος περί επαγγελματικής συντάξεως, δηλαδή πριν την 1η Ιανουαρίου 1989. Το τμήμα αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως και το συμπληρωματικό μέρος.
- 19 Το ταμείο ασθενείας άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά των δύο αυτών αποφάσεων, ενώ ο Α. Κнауερ άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως που τον αφορά. Κατά το ταμείο ασθενείας, οι εισφορές που οφείλονται πρέπει να υπολογίζονται επί του συνόλου των μηνιαίων συντάξεων που το συνταξιοδοτικό ταμείο του Λιχτενστάιν χορηγεί στους Α. Κнауερ και R. Mathis, ενώ κατά τον Α. Κнауερ καμία εισφορά δεν οφείλεται επί των συντάξεων αυτών.
- 20 Κατά το αιτούν δικαστήριο, από τη σύγκριση των νομίμων προϋποθέσεων για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος, αφενός, βάσει του κώδικα κοινωνικής ασφαλίσεως και, αφετέρου, βάσει του νόμου περί επαγγελματικής συντάξεως φαίνεται να προκύπτει ότι πρόκειται για ισοδύναμες παροχές κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι οι δεύτερες αυτές συντάξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω συντάξεις στηρίζονται στις νομικές διατάξεις του εν λόγω κράτους οι οποίες αφορούν τον κλάδο ή το σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως για παροχές γήρατος και, επιπλέον, ο νόμος περί επαγγελματικής συντάξεως κοινοποιήθηκε στο σύνολό του από το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν ως εμπίπτων στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.

- 21 Εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο, αφενός, το σύστημα χορηγήσεως επαγγελματικής συντάξεως του Λιχτενστάιν, παρά τη σαφή με την ανωτέρω κοινοποίηση ένταξή του στην κατηγορία των συντονισμένων συνταξιοδοτικών συστημάτων, να μην μπορεί να θεωρηθεί ως «ισοδύναμο» κατά την έννοια του άρθρου 5 του εν λόγω κανονισμού, λόγω των δυνατοτήτων που παρέχει στους ασφαλισμένους να ρυθμίζουν αυτοτελώς το καθεστώς ασφαλίσεώς τους και, αφετέρου, το γεγονός ότι το σύνολο των παροχών που χορηγούνται από το εν λόγω συνταξιοδοτικό σύστημα περιλαμβάνεται στη βάση υπολογισμού των εισφορών της αυστριακής ασφαλίσεως ασθενείας να πρέπει, από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, να θεωρηθεί ως μη επιτρεπόμενο μέτρο, καθόσον παρεμποδίζει την άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ.
- 22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 5 του κανονισμού 883/2004, υπό το πρίσμα του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, την έννοια ότι συντάξεις γήρατος βάσει ενός επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος (όπως εν προκειμένω το συνταξιοδοτικό σύστημα του “δεύτερου πυλώνα” στο Λιχτενστάιν, το οποίο ανάγεται σε πρωτοβουλία του κράτους και τελεί υπό την εγγύησή του, σκοπό έχει να διευκολύνει τη διατήρηση του συνήθους βιοτικού επιπέδου, λειτουργεί βάσει της αρχής της κεφαλαιοποίησης, το οποίο είναι καταρχήν υποχρεωτικό, μπορεί όμως να προβλέπει άνω του κατά νόμο ελαχίστου ορίου “πέραν των υποχρεωτικών” εισφορές και αντιστοίχως υψηλότερες παροχές, και την ευθύνη για την εφαρμογή του οποίου έχει ένας φορέας πρόνοιας που συστήνεται ή χρησιμοποιείται από τον εργοδότη) και συντάξεις γήρατος βάσει ενός εκ του νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος (όπως εν προκειμένω το σύστημα συντάξεων της Αυστρίας, το οποίο ομοίως ανάγεται σε πρωτοβουλία του κράτους και τελεί υπό την εγγύησή του, σκοπό έχει να διευκολύνει τη διατήρηση του συνήθους βιοτικού επιπέδου, λειτουργεί όμως βάσει της διανεμητικής αρχής, είναι υποχρεωτικό και την ευθύνη για την εφαρμογή του οποίου έχουν συσταθέντες με νόμο φορείς ασφαλίσεως συντάξεως) είναι “ισοδύναμες” κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 23 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι, πρώτον, οσάκις παροχές γήρατος περιελήφθησαν σε δήλωση κατά το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις *Mora Romero*, C-131/96, EU:C:1997:317, σκέψη 25, καθώς και *Pérez García κ.λπ.*, C-225/10, EU:C:2011:678, σκέψη 36).
- 24 Δεν αμφισβητείται ότι το επίδικο στο πλαίσιο της κύριας δίκης επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα αποτέλεσε, στο σύνολό του, το αντικείμενο δηλώσεως υποβληθείσας, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004, από το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν το οποίο, για τις ανάγκες εφαρμογής του κανονισμού αυτού, πρέπει να εξομοιωθεί με κράτος μέλος. Επομένως, οι χορηγούμενες βάσει του συστήματος αυτού παροχές γήρατος πρέπει να θεωρείται ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.
- 25 Δεύτερον, καίτοι το ερώτημα αναφέρεται γενικώς στο άρθρο 5 του κανονισμού 883/2004, στην πραγματικότητα αφορά την ερμηνεία της κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού έννοιας των «ισοδύναμων παροχών».
- 26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα πρέπει να νοηθεί ως αφορών το κατά πόσον το άρθρο 5, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος κράτους μέλους και παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει εκ του

νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος άλλου κράτους μέλους, τα οποία αμφότερα υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, συνιστούν ισοδύναμες παροχές κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως.

- 27 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να καθορισθεί το περιεχόμενο διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, ήτοι εν προκειμένω του άρθρου 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, πρέπει να λαμβάνονται συγχρόνως υπόψη το γράμμα της, το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί της (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Angerer, C-477/13, EU:C:2015:239, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Το γράμμα της ανωτέρω διατάξεως δεν περιέχει ενδείξεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ερμηνευθεί ο όρος «ισοδύναμες παροχές». Εντούτοις, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 54 των προτάσεών του και αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, η έννοια των «ισοδύναμων παροχών», κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 δεν έχει κατ' ανάγκην το ίδιο περιεχόμενο με την έννοια των «παροχών της ίδιας φύσης» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 53 του εν λόγω κανονισμού. Συγκεκριμένα, αν ο νομοθέτης της Ένωσης ήθελε να εφαρμόσει τα νομολογιακά κριτήρια σχετικά με την ερμηνεία, στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων απαγορεύσεως των σωρεύσεων, της έννοιας των «παροχών της ίδιας φύσης», θα είχε χρησιμοποιήσει την ίδια ορολογία στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της εξομοιώσεως.
- 29 Όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, είναι μεν αληθές, όπως υποστηρίζει η Αυστριακή Κυβέρνηση, ότι άλλες διατάξεις, όπως αυτές του άρθρου 30 του ως άνω κανονισμού και του άρθρου 30 του κανονισμού 987/2009, μπορεί να ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο φορέας κράτους μέλους δύναται, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, να προβεί στην αναζήτηση και την είσπραξη εισφορών για την κάλυψη των παροχών ασθένειας. Εντούτοις, το γεγονός αυτό και μόνο δεν αποκλείει τη δυνατότητα το άρθρο 5, στοιχείο α', να ρυθμίζει επίσης τις εν λόγω προϋποθέσεις.
- 30 Επιπλέον, από το άρθρο 30 του κανονισμού 883/2004 και το άρθρο 30 του κανονισμού 987/2009 προκύπτει ότι τα άρθρα αυτά θεσπίζουν ορισμένους ειδικούς περιορισμούς στη δυνατότητα των κρατών μελών να προβούν στην αναζήτηση και την είσπραξη εισφορών για την κάλυψη, μεταξύ άλλων, των παροχών ασθένειας. Επομένως, τα εν λόγω άρθρα δεν σκοπούν να ρυθμίσουν την αναζήτηση και την είσπραξη κατά τέτοιον τρόπο ώστε, δυνάμει της εισαγωγικής φράσεως του άρθρου 5 του κανονισμού 883/2004, αυτή η αναζήτηση και η είσπραξη να εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 5, στοιχείο α'.
- 31 Όσον αφορά τον σκοπό του άρθρου 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, από την αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να εισαγάγει, στο κείμενο του εν λόγω κανονισμού, τη νομολογιακή αρχή της εξομοιώσεως των παροχών, των εισοδημάτων και των γεγονότων, προκειμένου η αρχή αυτή να αναπτυχθεί περαιτέρω, τηρουμένης της ουσίας και του πνεύματος των αποφάσεων του Δικαστηρίου.
- 32 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται καταρχάς ότι δύο παροχές γήρατος δεν μπορούν να θεωρηθούν ισοδύναμες κατά την έννοια του άρθρου 5, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού για τον λόγο και μόνον ότι αμφότερες υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού. Συγκεκριμένα, πέραν του ότι μια τέτοια ερμηνεία δεν επιρρωννύεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, θα καθιστούσε κενή περιεχομένου την απαίτηση περί ισοδυναμίας την οποία προβλέπει η ως άνω διάταξη και την οποία θέλησε να εισαγάγει ο νομοθέτης της Ένωσης, δεδομένου ότι, εν πάση περιπτώσει, η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνον επί παροχών οι οποίες υπάγονται στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής.
- 33 Εν συνεχεία, όσον αφορά, ειδικότερα, παροχές γήρατος όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας στην οποία αναφέρεται ο νομοθέτης της Ένωσης με την αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 883/2004, η κατά το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού

έννοια των «ισοδύναμων παροχών» πρέπει να ερμηνευθεί ως αναφερόμενη, κατ' ουσίαν, σε δύο ομοειδείς παροχές γήρατος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Klöppel, C-507/06, EU:C:2008:110, σκέψη 19).

- 34 Ως προς τον χαρακτήρα τέτοιων παροχών γήρατος ως ομοειδών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο σκοπός που επιδιώκεται με τις παροχές αυτές και με τις κανονιστικές ρυθμίσεις που τις θέσπισαν (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση O, C-432/14, EU:C:2015:643, σκέψη 33).
- 35 Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, από την ίδια τη διατύπωση του ερωτήματος προκύπτει ότι οι παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει του επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος του Λιχτενστάιν και οι παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει του εκ του νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος της Αυστρίας επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι να επιτρέψουν στους δικαιούχους αυτών να διατηρήσουν ένα βιοτικό επίπεδο ανάλογο εκείνου του οποίου απολάμβαναν πριν τη συνταξιοδότησή τους.
- 36 Επομένως, παροχές γήρατος όπως οι επίδικες στο πλαίσιο της κύριας δίκης πρέπει να θεωρούνται ομοειδείς. Από την άποψη αυτή, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 60 των προτάσεών του, το γεγονός ότι υφίστανται διαφορές σχετικά, μεταξύ άλλων, με τον τρόπο με τον οποίο αποκτήθηκαν τα δικαιώματα επί των εν λόγω παροχών ή με τις δυνατότητες των δικαιούχων να λαμβάνουν, σε προαιρετική βάση, συμπληρωματικές παροχές δεν δικαιολογεί διαφορετικό συμπέρασμα.
- 37 Τέλος, δεν φαίνεται να συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι οι οποίοι να δικαιολογούν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, τη διαφορετική μεταχείριση των επίδικων παροχών γήρατος. Τέτοιοι λόγοι θα υφίσταντο, ενδεχομένως, σε περίπτωση που, όπως ορθώς επισήμανε η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εισφορές λόγω παροχών ασθενείας καταβάλλονταν στην Αυστρία επί των συντάξεων γήρατος που χορηγούνται βάσει του επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος του Λιχτενστάιν, μολονότι τέτοιες εισφορές είχαν ήδη καταβληθεί στο Λιχτενστάιν. Εντούτοις, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου δεν προκύπτει ότι, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, κάτι τέτοιο ισχύει.
- 38 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος κράτους μέλους και παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει εκ του νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος άλλου κράτους μέλους, τα οποία αμφότερα υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, συνιστούν ισοδύναμες παροχές κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, στο μέτρο που αμφότερες οι εν λόγω κατηγορίες παροχών επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι να επιτρέψουν στους δικαιούχους τους να διατηρήσουν ένα βιοτικό επίπεδο ανάλογο εκείνου του οποίου απολάμβαναν πριν τη συνταξιοδότησή τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 39 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 5, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, παροχές γήρατος

που χορηγούνται βάσει επαγγελματικού συνταξιοδοτικού συστήματος κράτους μέλους και παροχές γήρατος που χορηγούνται βάσει εκ του νόμου συνταξιοδοτικού συστήματος άλλου κράτους μέλους, τα οποία αμφότερα υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, συνιστούν ισοδύναμες παροχές κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, στο μέτρο που αμφότερες οι εν λόγω κατηγορίες παροχών επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι να επιτρέψουν στους δικαιούχους τους να διατηρήσουν ένα βιοτικό επίπεδο ανάλογο εκείνου του οποίου απολάμβαναν πριν τη συνταξιοδότησή τους.

(υπογραφές)